

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Psychologia społeczna - poznanie społeczne i postawy
Wydział	Wydział Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych
Kierunek	Psychologia
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	—
Liczba punktów ECTS	6
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	40 godz.
Cykl dydaktyczny	2022/2023 zimowy
Semestr studiów	2
Rok studiów	1
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Rok realizacji	2022/2023
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Anna Czerniak (e-mail: aczerniak@uafm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
2	20 godz.	20 godz.	6

2. Cele przedmiotu

C1	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z głównymi ustaleniami psychologii społecznej w zakresie poznania społecznego, funkcjonowania wiedzy społecznej, spostrzegania i oceniania siebie i innych oraz dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności związanych z procesami zmian postaw i z wpływem społecznym. Przedmiot ma też dać podwaliny pod zgłębianie zagadnień bardziej szczegółowych poznawanych w dalszych latach studiów, w dziedzinach korzystających z dorobku badawczego psychologii społecznej.
----	--

3. Wymagania wstępne

Brak

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Student dysponuje opartą na dowodach naukowych, wiedzą o mechanizmach poznawania siebie i świata społecznego przez jednostkę, sposobie formułowania sądów społecznych, organizowania wiedzy o świecie społecznym, spostrzegania społecznego, wyjaśniania zachowań ludzi oraz o ich konsekwencjach. Zna metodologię psychologii społecznej. Zna ustalenia dotyczące procesu kształtowania się postaw, ich zmian i wpływu na zachowanie. Posiada wiedzę o mechanizmach i technikach wpływu społecznego.	EUK7_W6
U1	Umiejętności: Student umie wskazać w wypowiedziach i zachowaniach społecznych ludzi mechanizmy i tendencje związane z poznaniem społecznym, przyjmowaniem różnych perspektyw, podleganiem niektórym tendencjom i deformacjom w ocenie siebie i innych itp. Potrafi wskazać mechanizmy zmian postaw i wpływu społecznego wykorzystywane w różnego rodzaju komunikatach i działaniach. W oparciu o zdobytą wiedzę teoretyczną potrafi sformułować proste wskazówki dla planowania takich oddziaływań.	EUK7_U1, EUK7_U7
K1	Kompetencje społeczne: Student ma świadomość złożoności odbioru, przetwarzania i wykorzystania informacji społecznych i stara się to uwzględniać w działalności zawodowej i życiu codziennym. Jest uwrażliwiony na działania ograniczające ludzką podmiotowość - na problemy etyczne związane z oddziaływaniami dotyczącymi np. wpływu społecznego i zmian postaw.	EUK7_KS1, EUK7_KS4

5. Treści programowe

Wykład (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 2)
-----	---------------------------------

Wyk1	<p>Obszary zainteresowań psychologii społecznej. Główne perspektywy teoretyczne w psychologii społecznej: poznawcza, motywacyjna, teorii uczenia społecznego, społeczno-kulturowa, ewolucjonistyczna.</p> <p>Metody stosowane w psychologii społecznej eksperyment, obserwacja, badania korelacyjne, modele komputerowe, neuroobrazowanie . Zalety i ograniczenia.</p> <p>Poznanie społeczne. Czym jest wiedza społeczna, jak powstaje; różnice w poznawaniu obiektów fizycznych i społecznych. Sposoby organizowania wiedzy - schematy i skrypty społeczne. Funkcjonowanie wiedzy procesy automatyczne i kontrolowane. Poznanie społeczne a regulacja zachowań. Znaczenie kontekstu. Warunki wykorzystywania wiedzy społecznej. Heurystyki wydawania sądów.</p> <p>Przekonania społeczne; problemy zaufania społecznego, cynizmu, makiawelizmu, Koncepcje Lenera, Dweck, Wojciszke. Źródła, funkcje i konsekwencje wybranych przekonań społecznych dla funkcjonowania jednostek i społeczeństwa.</p> <p>Spostrzeganie innych. Źródła i charakter danych wykorzystywanych w poznawaniu i ocenianiu innych. Hierarchie znaczeń zachowań i podstawowe wymiary spostrzegania społecznego (sprawczość i wspólnotowość).</p> <p>Wyjaśnianie i interpretowanie zachowań ludzi - wybrane teorie atrybucji. Deformacje procesów atrybucji.</p> <p>Spostrzeganie siebie. Specyfika poznawania siebie. Źródła i motywy dążenia do samowiedzy. Wpływ innych na kształtowanie wiedzy o sobie oraz wpływ Ja na spostrzeganie innych czyli stronniczość w służbie ego.</p> <p>Dysonans poznawczy. Istota, warunki wzbudzenia, przejawy i konsekwencje. Sposoby redukowania dysonansu i związane z tym efekty psychologiczne. Kontrowersje wokół istnienia dysonansu - teoria autopercepcji D.Bema.</p> <p>Samoocena - uwarunkowania psychiczne i społeczne samooceny. Funkcje samooceny. Mechanizmy psychologiczne związane z ochroną i podwyższaniem samooceny</p> <p>Autoprezentacja - meafory definiujące autoprezentację; cele i środki autoprezentacyjne. Główne style, taktyki i ich konsekwencje.</p> <p>Struktura i geneza postaw. Problem postaw jawnych i utajonych. Wpływ postaw i wartości na poznanie i zachowanie -moderatory i mediatory zgodności.</p> <p>Zmiana postaw. Główne teorie, modele zmian postaw (model procesualny i model dwutorowości perswazji).</p> <p>Wpływ społeczny rodzaje wpływu, przejawy i mechanizmy : naśladownictwo, konformizm, uległość, posłuszeństwo. Wpływ normatywny i informacyjny. Reguły i techniki wpływu społecznego. Opór i obrona przed niechcianym wpływem.</p>
------	---

Ćwiczenia (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 2)
-----	---------------------------------

Cw1	<p>Rozróżnianie czynników wpływających na zachowania społeczne na podstawie analizy przypadku. Różne typy relacji osoba-sytuacja.</p> <p>Znaczenie badań eksperymentalnych w psychologii społecznej . Problemy etyczne. Dyskusja - nad eksperymentem więziennym Zimbardo (w oparciu o film "Cicha furia" lub książkę Efekt Lucyfera, . Krytyczne spojrzenie na eksperyment Zimbardo.</p> <p>Źródła wiedzy o świecie społecznym. Przejawy działania schematów i skryptów. Przykłady funkcjonowania heurystyk i innych tendencji w myśleniu społecznym.</p> <p>Przekonania o świecie społecznym. Wyszukiwanie przykładów z życia (np. wypowiedzi na forach, fragmenty przemówień, dialogów), rozważanie konsekwencji określonych przekonań (m.in. koncepcja Lachowicz Tabacek o przekonaniach n.t. stałości/zmienności cech ludzkich oraz wiara w sprawiedliwy bądź niesprawiedliwy świat, życie jako grę o sumie zerowej).</p> <p>Sprawczość i wspólnotowość jako podstawowe wymiary spostrzegania społecznego. Analiza eksperymentów zespołu Bogdana Wojciszke. Interpretacja przykładów codziennych zachowań w kategoriach sprawczych i wspólnotowych.</p> <p>Analiza procesów atrybucji- praktyczne zastosowania, ćwiczenia w zakresie wnioskowania o przyczynach zachowania na podstawie jego spójności, wybiórczości i powszechności. Egotyzm i egocentryzm atrybucyjny. Optymistyczny i pesymistyczny styl wyjaśniania zdarzeń (Seligman).</p> <p>Formułowanie ocen o innych na podstawie wyglądu zewnętrznego, stereotypy i ukryte teorie osobowości, problem samospełniającej się przepowiedni. Problemy związane z ocenianiem innych. Zagadnienie porównań społecznych Wiele twarzy JA. Prywatne i publiczne - wzajemne wpływy.</p> <p>Rozpoznawanie różnych taktyk i stylów autoprezentacyjnych, najczęściej prezentowane wizerunki wg typologii Jonesa i Pittmana. Skuteczna autoprezentacja w różnych sytuacjach życia codziennego.</p> <p>Badanie wartości i postaw. Problemy. Przykłady metod. Dyskusja nad związkiem wartości i postaw z zachowaniem.</p> <p>Praktyka zmian postaw - analiza przykładów, próba skonstruowania komunikatu perswazyjnego.</p> <p>Wpływ społeczny - podstawowe zagadnienia - rodzaje, przejawy. Wpływ społeczny a manipulacja. Patologiczny wpływ społeczny np. w sektach.</p> <p>Zasady i techniki wpływu analiza przykładów z dziedziny sprzedaży i reklamy Możliwości obrony przed niechcianym wpływem.</p>
-----	---

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M6	Dyskusja
M17	Prezentacja multimedialna
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
M1	Analiza przypadków
M2	Analiza tekstów
M6	Dyskusja
M16	Praca w grupach

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
zapoznanie się z literaturą, przygotowanie do kolokwii i egzaminów, przygotowanie w małym zespole prezentacji na zadany temat	110 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	150 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	6 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Podstawą zaliczenia wykładów jest uzyskanie pułapu 60% punktów z egzaminu pisemnego (pytania testowe oraz pojedyncze wymagające krótkiej odpowiedzi pisemnej - np. rozpoznania zjawiska lub mechanizmu na podstawie opisu, podanie propozycji postępowania dla opisanej sytuacji, itp.) Do zaliczenia ćwiczeń wymagane jest: obecność i aktywność na zajęciach; zaliczenie kolokwii; przygotowanie wraz z małą grupą krótkiej prezentacji na wybrany temat (z listy zaproponowanej przez osobę prowadzącą zajęcia i w terminie z nią uzgodnionym) lub przeprowadzenie prostych badań(uzgodnionych z prowadzącym) i zaprezentowanie ich grupie lub przeprowadzenie na zajęciach elementów zajęć warsztatowych/aktywizujących związanych z omawianym zagadnieniem. Zaliczenie ćwiczeń jest warunkiem koniecznym dla przystąpienia do egzaminu, wysoka ocena z ćwiczeń daje dodatkowe punkty na egzaminie.

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	Minimalne progi procentowe (punktacja z testu egzaminacyjnego) dla poszczególnych ocen 90% punktów
Na ocenę 4,5:	80% punktów
Na ocenę 4:	70% punktów
Na ocenę 3,5:	65% punktów
Na ocenę 3:	60% punktów

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Zaliczenie kolokwii na ok. 90%, duża aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, częste zabieranie głosu w dyskusjach, wypowiedzi świadczące o dobrym zrozumieniu omawianych zagadnień i wykorzystywaniu nabywanej wiedzy, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi/ wymyślonymi przykładami, z pogłębioną analizą tychże, przedstawiona sprawnie i interesująco.
Na ocenę 4,5:	Zaliczenie kolokwii na ok. 80%, duża aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, częste zabieranie głosu w dyskusjach, samodzielne wyciąganie wniosków, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi/ wymyślonymi przykładami, przedstawiona sprawnie i interesująco.
Na ocenę 4:	Zaliczenie kolokwii na ok. 70% zauważalna aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi/ wymyślonymi przykładami.
Na ocenę 3,5:	Zaliczenie kolokwii na ok. 70% zauważalna aktywność na zajęciach, angażowanie się w wykonywanie zadań podczas zajęć, prezentacja zespołowa wykraczająca poza zreferowanie treści - własne komentarze, ilustracja samodzielnie wyszukanyymi/ wymyślonymi przykładami.
Na ocenę 3:	Zaliczenie kolokwii na podstawowym poziomie (ok 60%), znikoma aktywność na zajęciach, prezentacja zespołowa ograniczająca się do zreferowania najbardziej podstawowych treści.

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Wojciszke, B. (2019). Psychologia społeczna. Warszawa: Scholar

Literatura uzupełniająca

1. Aronson, E., Aronson, J. (2020) Człowiek istota społeczna. Warszawa: PWN
2. Wojciszke, B. (2010). Sprawczość i wspólnotowość. Podstawowe wymiary spostrzegania społecznego. Gdańsk: GWP
3. Kossowska, M. Kofta, M. (red.) (2009). Psychologia poznania społecznego. Warszawa: PWN
4. Moskowitz G. (2009) Zrozumieć siebie i innych. Psychologia poznania społecznego. Gdańsk: GWP
5. Zimbardo, Ph. (2022). Efekt Luyfera. Warszawa: PWN
6. Doliński, D., Grzyb, T. (2022) Sto technik wpływu społecznego. Wyd. Smak Słowa
7. Doliński, D. Grzyb, T. (2017) Posłuszni do bólu. O uległości wobec autorytetu 50 lat po eksperymencie Milgrama. Wyd. Smak Słowa

Publikacje prowadzącego

1. Czerniak, A. (2020) W poszukiwaniu zalet bycia pesymistą... W: T. Ostrowski (red.) Blaski i cienie życia – perspektywa psychologiczna. Kraków, Oficyna Wydawnicza AFM, s. 155-176.
2. Gałkowska, A., Czerniak, A., Czapliński, S., & Stach, R. (2018). Serving Two Masters – What Kind of Resistance to Influence Allows Maintaining a Positive Image?. Social Psychological Bulletin, 13(4), 1-19.
<https://doi.org/10.32872/spb.v13i4.30544>
3. Czarna, A., Czerniak A., Szmajke, A. (2014). Does Communal Context Brings the Worst in Narcissists? Polish Psychological Bulletin, vol. 45(4), 464-468
4. Czerniak, A. (2013). Między spektaklem dla publiczności a zachowaniem naturalnym jak oddychanie – o różnych obliczach autoprezentacji. W: A. Bartoszewska, K. Przysucha, K. Bejmert, G. Dębski, Atrakcyjność – potrzeba czy zasada? Warszawa, Wyd. "Bartosz", s. 83-89.

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

dr Szymon Czapliński (e-mail: sczaplinski@afm.edu.pl)

dr Anna Czerniak (e-mail: aczerniak@uafm.edu.pl)

mgr Małgorzata Miernikowska (e-mail: mmiernikowska@uafm.edu.pl)